

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 321/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditsša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou HKP Legal, s. r. o., Križkova 9, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Rudolf Priečinský, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 106/2013 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

4. Pri nahliadnutí do spisu 18. januára 2018 právny zástupca sťažovateľa zistil, že od doručenia vyjadrenia sťažovateľa okresný súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej (najmä zaslanie vyjadrenia protistrane s výzvou na vyjadrenie alebo nariadenie pojednávania). Okresný súd ďalej nekonal napriek žiadosti sťažovateľa z 28. februára 2018. Sťažovateľ sa 28. mája 2018 obrátil so sťažnosťou na porušovanie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov na predsedu okresného súdu. Právnomu zástupcovi sťažovateľa bolo 6. júla 2018 doručené vyjadrenie žalovanej z 5. júna 2018, ktorým reagovala na podanie sťažovateľa z 11. mája 2017, ktoré jej bolo údajne doručené až 21. mája 2018. Od 6. júla 2018 bol okresný súd opäť nečinný a nepristúpil k nariadeniu termínu pojednávania. Sťažovateľ požiadal predsedu okresného súdu sťažnosťou z 22. novembra 2018 o zabezpečenie neporušovania svojho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Až na základe tejto sťažnosti okresný súd pristúpil k nariadeniu pojednávania na 9. máj 2019, teda takmer po 7 rokoch od podania žaloby. Pojednávanie z 9. mája 2019 bolo odročené na účely doplnenia ďalšieho dokazovania na 11. jún 2019. Na tomto pojednávaní okresný súd dokazovanie ukončil a nariadil pojednávanie na účely vyhlásenia rozsudku na 4. júl 2019. Sťažovateľ a jeho právny zástupca sa tohto pojednávania nezúčastnili z dôvodu hospodárnosti, svoju neúčast' ospravedlnili. Od tej doby nemá sťažovateľ žiadne informácie o konaní, neboli mu doručené žiadne rozhodnutia ani prípisy. Napadnuté konanie trvá do vypracovania ústavnej sťažnosti takmer 7 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci.

5. Podľa jednotlivých kritérií vyplývajúcich z judikatúry ústavného súdu išlo o klasický obchodnoprávny spor, na ktorého prejednanie stačilo nariadiť dve pojednávania. Sťažovateľ neprispel k prietahom alebo k spomaleniu postupu okresného súdu, na výzvy reagoval bezodkladne a sám priebežne urgoval súd, aby konal a pristúpil k nariadeniu pojednávania. Nečinnosť a neefektívnu činnosť súdu [veľký časový odstup od podania žaloby do právoplatného rozhodnutia (ku ktorému nedošlo) či do nariadenia pojednávania] nemožno podľa názoru sťažovateľa ničím ospravedlniť. Neodôvodnenými prietahmi sa konanie neprimerane predĺžilo, čo viedlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V čase podania ústavnej sťažnosti porušenie trvá.

6. Sťažovateľovi vznikla bezdôvodným predlžovaním stavu právnej neistoty ujma. Žiada o prihliadnutie na jej závažnosť a na jej okolnosti, ktoré sú veľmi významnej kvality.

7. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie a po jej prijatí vyniesol nález, ktorým vysloví, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené sťažovateľovo základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Navrhol prikázať okresnému súdu konať v napadnutom konaní a priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 15 000 €, ktoré mu vyplatí okresný súd. Napokon navrhol priznať sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 415,51 €.

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8.2 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9.1 Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

11.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

III.

Právne posúdenie veci ústavným súdom

12. Podanie sťažovateľa možno posúdiť ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 123 a nasl. zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd pred predbežným prerokovaním návrhu skúmal splnenie zákonom ustanovených podmienok konania pred ústavným súdom a zistil, že ústavnú sťažnosť podala oprávnená osoba – sťažovateľ, ktorý je stranou civilného súdneho konania (§ 122 zákona o ústavnom súde), návrh je prípustný (§ 55 zákona o ústavnom súde), obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 43, § 123 zákona o ústavnom súde) a sťažovateľ je v konaní zastúpený advokátom (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde) na základe predloženého plnomocenstva výslovne udeleného na zastupovanie pred ústavným súdom.

14. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Cb 106/2013 trvajúcim ku dňu podania ústavnej sťažnosti takmer 7 rokov.

15. Ústavný súd v prvom rade uznáva, že trvanie namietaného konania sa javí byť neprimerane dlhé. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že sťažovateľ sa stal stranou namietaného konania na základe uznesenia okresného súdu z 23. januára 2017, ktorým bola pripustená zmena na strane žalobcu podľa návrhu na zmenu z 27. júna 2016. Tým v napadnutom konaní došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene účastníka konania na strane žalobcu, a to na základe singulárnej sukcesie (postúpenia pohľadávky žalobcu, ktorá je predmetom napadnutého konania, na sťažovateľa). Keďže singulárna sukcesia (na rozdiel od univerzálnej sukcesie) nevyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo (sukcesiu), musel konajúci okresný súd uplatňovanú zmenu svojím uznesením pripustiť.

16. V prípade procesného nástupníctva ústavný súd skúma možné porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. možné porušenie práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v období, počas ktorého bol s'ťažovateľ účastníkom posudzovaného konania (napr. III. ÚS 209/03, III. ÚS 193/03). Ústavný súd však pri posudzovaní základnej otázky, či sa vec s'ťažovateľa prerokovala na konajúcom súde bez zbytočných priet'ahov, prihliada aj na deň začatia konania na uvedenom súde a na dobu, ktorá v konaní uplynula do okamihu, keď sa s'ťažovateľ stal účastníkom posudzovaného konania (mutatis mutandis uznesenie o prijatí sp. zn. III. ÚS 229/04).

17. Ďalšou dôležitou skutočnosťou, ktorú ústavný súd zistil v súčinnosti s okresným súdom, je, že namietané konanie bolo zo zákona [podľa § 118 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“)] prerušené na základe uznesenia okresného súdu č. k. 2 R 2/2019-236 z 10. júna 2019, ktorým okresný súd povolil reštrukturalizáciu žalovanej. Uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 114/2019 zo 14. júna 2019. Napokon je potrebné uviesť, že uznesením okresného súdu sp. zn. 2 R 2/2019 zo 17. februára 2020 bolo zastavené reštrukturalizačné konanie a na majetok žalovanej bol vyhlásený konkurz. Uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 36/2020 z 21. februára 2020. Z uvedeného dôvodu pretrváva zákonné prerušenie konania, avšak z dôvodu podľa § 47 ods. 1 zákona o konkurze.

18. Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne

návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

19. Ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

20. Ústavný súd vzhľadom na celkovú doterajšiu dĺžku konania konštatuje, že v tomto konaní došlo k prietahom, avšak vzhľadom na vstup sťažovateľa do konania v roku 2017 tieto v okolnostiach danej veci nie je namieste hodnotiť ako prietahy takej intenzity, ktoré by odôvodňovali v súčasnej fáze konania možnosť porušenia sťažovateľom označených práv. Postupu okresného súdu v namietanom konaní od 15. júna 2019 objektívne bránila zákonná prekážka. Vo vzťahu k prerušeniu napadnutého konania ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nemožno dosiahnuť po prerušení konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom. Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania v dôsledku povolenia reštrukturalizácie, resp. vyhlásenia konkurzu na majetok žalovanej podľa zákona o konkurze možno považovať za prekážku konania. Kým nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v zákone o konkurze, nemôže súd v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie

zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné priet'ahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06, IV. ÚS 399/09, II. ÚS 548/2016).

21. Konkurz na majetok žalovanej nebol skončený ani v čase predbežného prerokovania ústavnej s'ťažnosti. Okresný súd v napadnutom konaní nemá k dispozícii také prostriedky, ktorými by mohol odstrániť túto prekážku v konaní. Ďalší postup okresného súdu v napadnutom konaní je tak závislý od priebehu a výsledku konkurzného konania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol hodnotiť ako zbytočné priet'ahy postup okresného súdu v napadnutom konaní po jeho prerušení, keď tento nanajvýš priebežne zisťuje stav konkurzného konania. V čase podania ústavnej s'ťažnosti už nemohlo dochádzať k priet'ahom, resp. nečinnosti porušovateľa v namietanom konaní. Nebolo by v súlade s preventívnym účelom ústavnej s'ťažnosti vysloviť porušenie označených práv, ak s'ťažovateľ podal ústavnú s'ťažnosť po vzniku zákonnej prekážky.

22. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sa s'ťažovateľ domáhal ochrany svojich práv po odpadnutí zákonnej prekážky za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným priet'ahom.

23. Keďže ústavná s'ťažnosť s'ťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch s'ťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu